

P10_TA(2025)0092

Správy o Turecku za roky 2023 a 2024

Uznesenie Európskeho parlamentu zo 7. mája 2025 o správach Komisie o Turecku za roky 2023 a 2024 (2025/2023(INI))

(C/2026/577)

Európsky parlament,

- so zreteľom na závery Európskej rady zo 17. a 18. apríla 2024, 30. júna 2023, 23. júna 2022, 24. júna 2021 a 12. decembra 2019 a na všetky predchádzajúce príslušné závery Rady a Európskej rady,
- so zreteľom na členstvo Turecka v Rade Európy a NATO,
- so zreteľom na Dohodu medzi Európskou úniou a Tureckou republikou o readmisii osôb s neoprávneným pobytom ⁽¹⁾ (dohoda o readmisii osôb medzi EÚ a Tureckom),
- so zreteľom na vyhlásenie členov Európskej rady z 25. marca 2021 o Turecku,
- so zreteľom na vyhlásenia EÚ a Turecka z 18. marca 2016 a 29. novembra 2015,
- so zreteľom na rokovací rámec pre Turecko z 3. októbra 2005,
- so zreteľom na vyhlásenie, ktoré vydalo Európske spoločenstvo a jeho členské štáty 21. septembra 2005 v nadväznosti na vyhlásenie Turecka pri podpise dodatkového protokolu k Ankarskej dohode 29. júla 2005,
- so zreteľom na závery Rady z decembra 2006 a marca 2020 a na závery zo zasadnutia predsedníctva Európskej rady v Kodani z 21. a 22. júna 1993, známe aj ako kodanské kritériá,
- so zreteľom na závery Rady o rozšírení zo 17. decembra 2024 a z 12. decembra 2023,
- so zreteľom na medzinárodné morálne právo a Dohovor Organizácie Spojených národov o morskom práve (UNCLOS),
- so zreteľom na oznámenie Komisie z 30. októbra 2024 o politike rozširovania EÚ (COM(2024)0690) a na sprievodnú správu o Turecku za rok 2024 (SWD(2024)0696),
- so zreteľom na oznámenie Komisie z 8. novembra 2023 o politike rozširovania EÚ (COM(2023)0690) a na sprievodnú správu o Turecku za rok 2023 (SWD(2023)0696),
- so zreteľom na osobitnú správu Európskeho dvora audítorov č. 6/2024 z 24. apríla 2024 s názvom „Nástroj pre utečencov v Turecku – Prínosný pre utečencov a hostiteľské komunity, ale jeho vplyv a udržateľnosť zatiaľ nie sú zabezpečené“,
- so zreteľom na spoločné oznámenia Komisie a vysokého predstaviteľa Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku Európskej rade z 29. novembra 2023 (JOIN(2023)0050) a 22. marca 2021 (JOIN(2021)0008) o aktuálnom stave politických, hospodárskych a obchodných vzťahov medzi EÚ a Tureckom,
- so zreteľom na oznámenie Komisie z 19. decembra 2024 s názvom Ôsma výročná správa o nástroji pre utečencov v Turecku (COM(2024)0593),
- so zreteľom na základné zásady medzinárodného práva a Chartu Organizácie Spojených národov, dohody na vysokej úrovni medzi vedúcimi predstaviteľmi oboch komunít z rokov 1977 a 1979 a príslušné rezolúcie Bezpečnostnej rady OSN o Cypre vrátane rezolúcie č. 186 (1964) zo 4. marca 1964, ktorá potvrdzuje zvrchovanosť Cyperskej republiky, rezolúcie č. 550 (1984) z 11. mája 1984 o secesionistických akciách na Cypre, rezolúcie č. 789 (1992) z 25. novembra 1992 a rezolúcie č. 2537 (2020) o mierových silách OSN na Cypre (UNFICYP),

(¹) Ú. v. EÚ L 134, 7.5.2014, s. 3, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2014/252/oj.

- so zreteľom na článok 46 Európskeho dohovoru o ľudských právach (EDLP), v ktorom sa uvádza, že zmluvné strany sa zaväzujú dodržiavať konečný rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP) vo všetkých konaniach, ktorých sú účastníkmi, a na z neho vyplývajúcu povinnosť Turecka vykonávať všetky rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva,
 - so zreteľom na príslušné uznesenia Výboru ministrov Rady Európy,
 - so zreteľom na správu organizácie Freedom House o slobode vo svete za rok 2025,
 - so zreteľom na svetový rebríček slobody tlače za rok 2024, ktorý uverejnila organizácia Reportéri bez hraníc,
 - so zreteľom na správu o väzenskej štatistike z januára 2025, ktorú uverejnilo Združenie občianskej spoločnosti v trestnom systéme (CISST), a na profil Turecka v roku 2024 zverejnený na platforme Prison Insider,
 - so zreteľom na Globálnu správu o rozdieloch medzi ženami a mužmi za rok 2024, ktorú zverejnilo Svetové ekonomické fórum,
 - so zreteľom na nedávne správy Platformy na zastavenie femicíd (Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu),
 - so zreteľom na vyhlásenie organizácie UNESCO z 10. júla 2020 o chráme Hagia Sophia v Istanbuli a na príslušné rozhodnutie Výboru UNESCO pre svetové dedičstvo 44 COM 7B.58 (2021) prijaté na jeho 44. zasadnutí a rozhodnutie 45 COM 7B.58 (2023) prijaté na jeho 45. zasadnutí,
 - so zreteľom na svoje predchádzajúce uznesenia o Turecku, najmä na uznesenie z 13. septembra 2023 o správe Komisie o Turecku za rok 2022 ⁽²⁾, zo 7. júna 2022 o správach Komisie o Turecku za rok 2021 ⁽³⁾ a z 26. novembra 2020 o eskalácii napätia vo Varoši po protiprávnom konaní Turecka, ako aj na naliehavú potrebu pokračovať v rokovaní ⁽⁴⁾,
 - so zreteľom na svoje uznesenie z 29. februára 2024 o prehĺbení integrácie EÚ s ohľadom na budúce rozšírenie ⁽⁵⁾,
 - so zreteľom na svoje uznesenie z 15. apríla 2015 o 100. výročí genocídy Arménov ⁽⁶⁾,
 - so zreteľom na svoje uznesenia z 5. mája 2022 o prípade Osmana Kavalu v Turecku ⁽⁷⁾ z 10. októbra 2024 o prípade Bülenta Mumaya v Turecku ⁽⁸⁾ a z 13. februára 2025 o nedávnom prepúšťaní a zatýkaní starostov v Turecku ⁽⁹⁾;
 - so zreteľom na návštevu predsedníčky Európskej komisie Ursuly von der Leyenovej v Ankare v decembri 2024,
 - zo zreteľom na článok 55 rokovacieho poriadku,
 - so zreteľom na správu Výboru pre zahraničné veci (A10-0067/2025),
- A. keďže Turecko je naďalej kandidátom na prístupenie k EÚ a členstvo v EÚ zostáva opakovane deklarovaným politickým cieľom tureckej vlády, hoci z hľadiska hodnôt a záujmov sa od EÚ čoraz viac vzdďaľuje; keďže prístupové rokovania s EÚ sú od roku 2018 v podstate pozastavené v dôsledku zhoršenia stavu právneho štátu a demokracie v Turecku;
- B. keďže sa očakáva, že každá pristupujúca krajina bude rešpektovať demokratické hodnoty, zásady právneho štátu a ľudské práva a bude dodržiavať právo EÚ; keďže Turecko musí dôveryhodne preukázať svoj záväzok nadviazať užšie vzťahy a zosúladiť sa s Európskou úniou, aby oživilo svoju európsku perspektívu; keďže sa pri kandidátskej krajine predpokladá ochota postupne pristupovať k EÚ a zosúladiť sa s ním vo všetkých aspektoch vrátane hodnôt, záujmov, noriem a politík, okrem iného so spoločnou zahraničnou a bezpečnostnou politikou dodržiavať kodanské kritériá, zosúladiť sa s politikami a cieľmi EÚ a udržiavať dobré susedské vzťahy s EÚ a všetkými jej členskými štátmi bez diskriminácie; keďže napätie medzi EÚ a Tureckom v súvislosti so situáciou vo východnom Stredozemí sa zmiernilo, ale neskončilo; keďže Turecku bola opakovane adresovaná výzva, aby sa zdržalo všetkých krokov, ktoré narušujú zvrchovanosť a zvrchované práva všetkých členských štátov EÚ a sú v rozpore s medzinárodným právom a právom EÚ;

⁽²⁾ Ú. v. EÚ C, C/2024/1760, 22.3.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/1760/oj>.

⁽³⁾ Ú. v. EÚ C 493, 27.12.2022, s. 2.

⁽⁴⁾ Ú. v. EÚ C 425, 20.10.2021, s. 143.

⁽⁵⁾ Ú. v. EÚ C, C/2024/6746, 26.11.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/6746/oj>.

⁽⁶⁾ Ú. v. EÚ C 328, 6.9.2016, s. 2.

⁽⁷⁾ Ú. v. EÚ C 465, 6.12.2022, s. 112.

⁽⁸⁾ Ú. v. EÚ C, C/2025/206, 14.1.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/206/oj>.

⁽⁹⁾ Prijaté texty, P10_TA(2025)0016.

- C. keďže podľa správy Komisie o pokroku Turecka za rok 2023 sa situácia v krajine neustále zhoršuje, zatiaľ čo jej najnovšia správa o pokroku z roku 2024 podľa všetkého poskytuje o niečo pozitívnejší celkový obraz o pokroku v reformách súvisiacich s rozširovaním v Turecku, ako je v oblasti hospodárskej a menovej politiky; keďže to však neplatí pre kľúčové otázky týkajúce sa demokracie a základných práv, ktoré sa od zverejnenia najnovšej správy Komisie ešte zhoršili; keďže v dôsledku pretrvávajúceho využívania zákonov a opatrení zameraných na obmedzenie právneho štátu a ľudských práv, základných slobôd a občianskych slobôd sa priepať medzi Tureckom a hodnotami a normatívnym rámcom EÚ v uplynulom období neriešila;
- D. keďže spoločné oznámenie o aktuálnom stave vzťahov medzi EÚ a Tureckom z 29. novembra 2023 sa nieslo v pozitívnejšom duchu a predložil sa v ňom súbor odporúčaní týkajúcich sa spolupráce v oblastiach spoločného záujmu, ktoré sa majú vykonávať postupne, primerane a tak, aby ich bolo možné zvrátiť, a na základe stanovených podmienok; keďže v súlade so záväzkami, ktoré sú v ňom uvedené, sa doteraz prijalo len niekoľko konkrétnych krokov; keďže Európska rada na svojom zasadnutí v apríli 2024 poverila Coreper, aby pokročil vo vykonávaní tohto spoločného oznámenia; keďže však toto spoločné oznámenie ešte nezískalo jasný politický súhlas zo strany Rady;
- E. keďže Turecko je členom Rady Európy, a preto je viazané rozsudkami ESEK; keďže Turecko v súčasnosti čelí historickým konaniam o nesplnení povinnosti, pretože neuplatňuje zásadné rozsudky ESEK; keďže Turecko sa neustále radí medzi krajiny, v prípade ktorých sa najčastejšie zisťuje, že porušujú ľudské práva a základné slobody chránené Európskym dohovorom o ľudských právach; keďže ku koncu novembra 2024 malo Turecko s 22 450 sťažnosťami najvyšší počet prebiehajúcich konaní na ESEK, čo predstavuje 36,7 % celkového počtu prípadov 61 250 sťažností;
- F. keďže organizácia Freedom House označila Turecko za „neslobodné“ a úroveň slobody v krajine za posledných desať rokov zaznamenala jeden z najhorších poklesov na svete; keďže Turecko sa vo svetovom rebríčku slobody tlače umiestnilo na 158. mieste zo 180 krajín; keďže turecká vláda zatvorila desiatky médií, bežne blokuje online články, údajne kontroluje 85 % národných médií a využíva svoju štátnu agentúru Anadolu ako orgán propagandy;
- G. keďže v tureckej ústave sa stanovuje dostatočná ochrana základných práv, ale prax inštitúcií a kritický stav súdnictva – vrátane nedostatočného dodržiavania rozhodnutí ústavného súdu – sú hlavnými dôvodmi zúfalej situácie v oblasti právneho štátu a ľudských práv v krajine, čo sú otázky, ktoré sa opakovane opisujú v správach EÚ, Rady Európy a medzinárodných organizácií;
- H. keďže Turecko má najvyššiu mieru uväznenia a najväčší počet väznených osôb zo všetkých členských štátov Rady Európy, pričom počet osôb v preplnených väzniciach v rokoch 2005 až 2023 vzrástol o 439 % a v súčasnosti predstavuje viac ako tretinu všetkých väzňov v krajinách Rady Európy;
- I. keďže Turecko sa v globálnom indexe rodových rozdielov za rok 2024 umiestnilo na 127. mieste zo 146 krajín, čo podčiarkuje závažnú rodovú nerovnosť a systémové zlyhania pri ochrane práv žien; keďže podľa správy Platformy na zastavenie femicidy za rok 2024 (Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu) bolo v roku 2024 v Turecku 394 žien zavraždených mužmi a 259 žien bolo nájdených mŕtvych za podozrivých okolností, čo je najvyšší zaznamenaný počet od roku 2010, keď táto skupina občianskej spoločnosti začala zbierať údaje; keďže platforma vo svojej správe za rok 2023 uviedla, že 315 žien zabili muži a 248 bolo nájdených mŕtvych za podozrivých okolností;
- J. keďže Turecko v posledných mesiacoch podniklo kroky smerom k obnoveniu procesu mierového vyriešenia kurdskej otázky; keďže 27. februára 2025 uväznený militantný vodca Abdullah Öcalan vyzval svoju Stranu kurdských pracujúcich (PKK) na odzbrojenie a rozpustenie, čím vznikla historická príležitosť na ukončenie turecko-kurdskeho konfliktu; keďže tieto snahy sprevádzala rastúca represia a obmedzovanie právomocí demokratických miestnych samospráv vrátane odvolávania zvolených kurdských a iných opozičných primátorov a starostov;
- K. keďže okrem toho, že Turecko je kandidátom na prístupenie k EÚ, je aj spojencom NATO a kľúčovým partnerom v oblasti obchodu, hospodárskych vzťahov, bezpečnosti, boja proti terorizmu a migrácie; keďže Turecko naďalej zohráva kľúčovú úlohu v regióne, pôsobí ako most medzi Európou a Áziou a zostáva kľúčovým partnerom pre stabilitu širšieho regiónu východného Stredozemia; keďže Turecko naďalej zohráva významnú úlohu v sýrskom konflikte a zachováva vojenskú prítomnosť v severnej Sýrii;
- L. keďže Turecko sa nepripojilo k sankciám EÚ voči Rusku; keďže obchod medzi Tureckom a Ruskom sa od zavedenia sankcií EÚ voči Rusku takmer zdvojnásobil; keďže napriek niektorým prijatým opatreniam Turecko nezabránilo tomu, aby sa jeho územie využívalo na obchádzanie sankcií EÚ voči Rusku;

- M. keďže v správe Komisie o pokroku Turecka za rok 2024 sa uvádza, že krajina si k 30. septembru 2024 zachovala veľmi nízku mieru zosúladenia s príslušnými vyhláseniami vysokého predstaviteľa v mene EÚ a príslušnými rozhodnutiami Rady, a to na úrovni 5 % v porovnaní s 9 % v roku 2023;
- N. keďže Turecko je piatym najväčším obchodným partnerom EÚ a EÚ je zďaleka najväčším obchodným partnerom Turecka, ako aj jeho hlavným zdrojom priamych zahraničných investícií;
- O. keďže v minulom roku sa úroveň spolupráce medzi EÚ a Tureckom zvýšila, pokiaľ ide o technické stretnutia aj stretnutia na vysokej úrovni v odvetvových oblastiach;
- P. keďže Turecko požiadalo o členstvo v zoskupení BRICS+ a prejavilo záujem o členstvo v Šanghajskej organizácii pre spoluprácu (SCO);
- Q. keďže po období neortodoxnej hospodárskej politiky Turecko v minulom roku vykonávalo prísnejšiu menovú politiku, čo viedlo k zníženiu vonkajších nerovnováh a zmierneniu inflačných tlakov;
- R. keďže v marci 2025 turecká vláda vynaložila najmenej 10 miliárd USD zo svojich menových rezerv na boj proti kolapsu svojich finančných trhov a devalvácii líry spôsobenej jej rozhodnutím zatknúť a zadržať starostu Istanbulu a popredného opozičného politika Ekrema İmamoğlu; keďže podkopávanie tureckej demokracie a právneho štátu tureckou vládou vytvára nepriaznivé prostredie pre priame zahraničné investície, a tým oslabuje turecké hospodárstvo, čo má vážne dôsledky pre sociálno-ekonomickú situáciu tureckých občanov;
- S. keďže Turecko je hostiteľskou krajinou najväčšej populácie utečencov na svete približne s 3,1 milióna registrovaných utečencov, najmä zo Sýrie, z Iraku a z Afganistanu; keďže EÚ od roku 2011 vyčlenila viac ako 10 miliárd EUR na pomoc utečencom a hostiteľským komunitám v Turecku; keďže podľa dôveryhodnej vyšetrovacej správy spoločnosti Lighthouse Reports a ôsmich mediálnych partnerov EÚ financuje centrá určené na zaistenie v Turecku, ktoré sa pod zámienkou dobrovoľného návratu zapájajú do zadržiavania, zneužívania a nútených deportácií utečencov;
- T. keďže okrem núdzovej pomoci koordinovanej prostredníctvom mechanizmu EÚ v oblasti civilnej ochrany s odhadovanou finančnou hodnotou vo výške 38 miliónov EUR poskytla EÚ na reakciu na zemetrasenie v roku 2023 humanitárnu pomoc vo výške 78,2 milióna EUR a 26 miliónov EUR na humanitárnu pomoc v roku 2024; keďže EÚ podpísala ďalších 400 miliónov EUR na pomoc v rámci Fondu solidarity EÚ na financovanie obnovy po ničivom zemetrasení;
- U. keďže Turecko systematicky zneužíva protiteroristické zákony, ktorých cieľom sú okrem iného volení predstavitelia, opoziční politici, novinári a obhajcovia ľudských práv;

Závazok v súvislosti s prístupom k EÚ

1. uznáva dlhodobé ambície tureckej občianskej spoločnosti v súvislosti s prístupom k Európskej únii; víta nedávne vyhlásenia tureckej vlády, v ktorých opätovne potvrdzuje svoj záväzok voči členstvu v EÚ ako strategickému cieľu, a to v kontexte úsilia o oživenie vzťahov medzi EÚ a Tureckom v súlade s príslušnými závermi Európskej rady, a to postupným, primeraným a reverzibilným spôsobom; uznáva záväzok EÚ podporovať túto angažovanosť prostredníctvom posilneného dialógu a spolupráce, ale nabáda ju, aby prehodnotila svoje očakávania týkajúce sa angažovanosti v blízkej budúcnosti, a to vzhľadom na zhoršenie demokratických noriem, ktoré krajinu v poslednom desaťročí posúva k autoritárskemu modelu a nedávno sa zrýchlilo vzhľadom na politicky motivované zatknutie istanbulského primátora Ekrema İmamoğlu, ktorý je hlavný politický oponent prezidenta Recepta Tayyipa Erdoğana;
2. zdôrazňuje, že členstvo v EÚ je podmienené splnením prístupových (kodanských) kritérií, ktoré požadujú stabilné inštitúcie zaručujúce demokraciu, právny štát, ľudské práva, rešpektovanie a ochranu menšín, dobré susedské vzťahy, dodržiavanie medzinárodného práva a zosúladenie so SZBP EÚ; ďalej konštatuje, že ide o absolútne kritériá, nie otázky, ktoré podliehajú transakčným strategickým úvahám a rokovaniam; zdôrazňuje, že nevyhnutnou súčasťou procesu prístupu je uznanie všetkých členských štátov;
3. v tejto súvislosti vyjadruje poľutovanie nad tým, že uvedené pozitívne vyhlásenia neboli sprevádzané žiadnymi konkrétnymi opatreniami tureckých orgánov na preklenutie pretrvávajúcej a obrovskej priepasti medzi Tureckom a EÚ v oblasti hodnôt a noriem, najmä pokiaľ ide o základy prístupového procesu; opakuje svoj skôr prijatý záver, že turecká vláda, rovnako ako to robila v posledných niekoľkých rokoch, naďalej preukazuje jasný nedostatok politickej vôle uskutočniť potrebné reformy na obnovenie prístupového procesu a pokračuje v hlboko zakorenenom autoritárskom chápaní prezidentského systému;

4. uznáva strategický a geopolitický význam Turecka a jeho rastúcu prítomnosť a vplyv v oblastiach, ktoré majú zásadný význam pre medzinárodnú bezpečnosť, ako je oblasť Čierneho mora vrátane Ukrajiny a Blízky východ; opakuje, že Turecko je strategický partner a spojenec v NATO, ako aj krajina, s ktorou má EÚ úzke vzťahy v oblasti bezpečnosti, obchodu, hospodárstva a migrácie; víta užšiu spoluprácu medzi Tureckom a EÚ, na ktorú sa turecká vláda často odvoláva, ale zdôrazňuje, že to v žiadnom prípade nemôže nahradiť nevyhnutný skutočný pokrok, ktorý Turecko ako kandidátska krajina musí dosiahnuť, pokiaľ ide o splnenie základných požiadaviek na pristúpenie; v tejto súvislosti zdôrazňuje, že v prístupovom procese neexistujú žiadne skratky a že nemožno predložiť žiadny argument s cieľom vyhnúť sa diskusii o demokratických zásadách, ktoré sú jadrom prístupového procesu;
5. konštatuje, že správa Komisie o Turecku za rok 2024 vykresľuje vykonávanie reforiem v kontexte prístupového procesu Turecka pozitívnejšie než správa o Turecku za rok 2023, pričom pokiaľ ide o otázky právneho štátu a ľudských práv, dochádza k posunu od ďalšieho zhoršenia k „žiadnemu pokroku“; zastáva však názor, že aspoň v kľúčových oblastiach, ako sú demokracia, právny štát a základné práva, je to spôsobené tým, že veľmi nízka úroveň už bola dosiahnutá a táto situácia sa nezmenila;
6. ďalej berie na vedomie mierne odlišné zameranie správy o Turecku za rok 2024 v porovnaní so správou za rok 2023, ktoré sa presunulo od prístupového procesu k strategickému partnerstvu medzi Európskou úniou a Tureckom; zastáva názor, že kritický stav prístupového procesu vedie Komisiu a Radu k tomu, aby sa zamerali len na partnerský rozmer vzťahov EÚ s Tureckom, čo sa odráža aj v spoločnom oznámení o aktuálnom stave vzťahov medzi EÚ a Tureckom z 29. novembra 2023 a 22. marca 2021; zdôrazňuje čoraz väčší posun smerom k inému rámcu vzťahov, čo by mohlo ísť na úkor prístupového procesu;

Jadro prístupového procesu: demokracia, právny štát a základné práva

7. domnieva sa, že pokiaľ ide o ľudské práva a právny štát, nedávne uznesenia Európskeho parlamentu o tejto otázke zostávajú platné vzhľadom na pretrvávajúcu zúfalú situáciu v oblasti ľudských práv a úpadok demokracie v Turecku za posledný rok; plne schvaľuje najnovšie rezolúcie Parlamentného zhromaždenia Rady Európy a súvisiacu správu jeho monitorovacieho výboru, ako aj rezolúcie prijaté Výborom ministrov Rady Európy, ktoré podrobne opisujú širokú škálu závažných pochybení v oblasti ľudských práv, o ktorých neustále informujú renomované miestne a medzinárodné organizácie ľudských práv;
8. berie na vedomie deklarovaný záväzok tureckej vlády k reforme súdnictva a zavedenie opatrení organizačnej povahy; zdôrazňuje však potrebu zaviesť štrukturálne opatrenia zabezpečujúce nezávislosť súdnictva; vyjadruje hlboké poľutovanie nad tým, že napriek reformnej stratégii s deviatimi balíkmi reforiem súdnictva je stav nezávislosti súdnictva v Turecku po systematickom zasahovaní vlády do justičného systému a jeho politickej instrumentalizácii naďalej bezútešný; v tejto súvislosti vyjadruje poľutovanie nad oslabením zostávajúcich mechanizmov ústavného preskúmania, najmä individuálnych žiadostí, a časté porušovanie riadneho procesu;
9. je znepokojený prenasledovaním príslušníkov právnického povolania vrátane nedávneho súdneho procesu podaného hlavnou prokuratúrou v Istanbuli, ktorý viedol k odvolaniu vedenia Istanbulskej advokátskej komory na základe obvinení z „propagandy teroristickej organizácie“ a „verejného šírenia zavádzajúcich informácií“ za to, že požiadalo o vyšetrovanie dvoch vražd kurdských novinárov v Sýrii, a k uväzneniu jedného z členov výkonnej rady Istanbulskej advokátskej komory po jeho ceste do Štrasburgu na stretnutie s inštitúciami Rady Európy;
10. je znepokojený očividným nevykonávaním rozhodnutí ústavného súdu, a to aj v prípade poslanca Cana Atalaya, čo prerástlo do vážnej súdnej krízy, keď kasačný súd podal trestné oznámenie proti deviatim sudcom ústavného súdu; je znepokojený nedávnym rozhodnutím kasačného súdu zrušiť rozsudky a prepustiť na slobodu teroristov zapojených do útoku ISIS na Atatürkovom letisku v Istanbuli, ktorý si v roku 2016 vyžiadal 45 obetí;
11. vyzýva Turecko, aby posilnilo svoj záväzok k demokratickej správe vecí verejných, najmä prostredníctvom reforiem, ktoré zabezpečia nezávislé súdnictvo; berie na vedomie nedávne oznámenie stratégie štvrtej reformy súdnictva na roky 2025 – 2029; vyzýva tureckú vládu, aby prešla od povrchných zmien, ktoré doteraz prinášali opakujúce sa reformné balíky a akčné plány, k hlbkej a dlho očakávanej reforme, ktorá bude prostredníctvom skutočnej politickej vôle riešiť vážne a štrukturálne nedostatky tureckého súdnictva; zdôrazňuje, že ukončenie politického zasahovania do súdnictva si nevyžaduje žiadnu stratégiu ani balík reforiem, ale len politickú vôľu;

12. zostáva hlboko znepokojený pokračujúcim zhoršovaním demokratických noriem a neúprosnými zásahmi tureckých orgánov proti akýmkoľvek kritickým hlasom prostredníctvom rastúceho súboru represívnych zákonov, pravidelným zneužívaním protiteroristických zákonov vrátane ich uplatňovania vo vzťahu k maloletým (ako to bolo v súdnom procese „Kız Çocukları Davası“), neprimeraným využívaním trestného činu urážania verejného činiteľa, rozsiahlym využívaním tajných svedkov a spomalených prípadov v chybných súdnych konaniach a opakujúcou sa praxou prehnaných nočných zatýkaní a domových prehliadok s cieľom vykresliť cieľové osoby ako mimoriadne nebezpečné;
13. víta stiahnutie pozmeňujúceho návrhu k tureckým zákonom o špionáži v novembri 2024 známeho ako „zákon o vplyvných agentoch“; vyzýva turecké orgány, aby sa v budúcnosti zdržali opätovného zavedenia podobného príliš rozsiahleho a nejasného zákona vzhľadom na vážne riziko, že by sa mohol použiť ako nástroj na ďalšie kriminalizovanie legitímnych činností organizácií občianskej spoločnosti v krajine; vyzýva turecké orgány, aby zabezpečili, že nedávno schválený návrh zákona o kybernetickej bezpečnosti bude slúžiť na legitímny účel, ktorým je ochrana osobných údajov a národnej bezpečnosti, bez toho, aby navádzal na možné porušovanie základných práv alebo aby sa stal ďalším nástrojom ďalších represí; zdôrazňuje, že súdny aparát je naďalej značne reštriktívny, pričom zložitá sieť právnych predpisov slúži ako nástroj na systematickú kontrolu a umlčanie akéhokoľvek kritického hlasu, ako je zákon o sociálnych médiách z roku 2020, zákon o boji proti praniu špinavých peňazí z roku 2021 a zákon o dezinformáciách z roku 2022;
14. vyjadruje znepokojenie nad nedávnym schválením právnych ustanovení, ktorými sa Štátnej dozornej rade (DDK) a Fondu na ochranu vkladov (TMSF) udeľujú mimoriadne právomoci, vrátane možnosti, aby štátna dozorná rada odvolávala verejných činiteľov všetkých typov a úrovni a vymenovávala správcov, čo by sa mohlo svojvoľne využívať;
15. vyzýva turecké orgány, aby ukončili súčasné vážne obmedzovanie základných slobôd, najmä slobody prejavu, zhromažďovania a združovania, a neustále útoky na základné práva, okrem iného, členov opozície, obhajcov ľudských práv, právnikov, odborárov, príslušníkov menšín, novinárov, akademických pracovníkov, umelcov a aktivistov občianskej spoločnosti; dôrazne odsudzuje nedávne vlny masového zatýkania a väzníka na základe politicky motivovaných obvinení a podozrení z teroristických väzieb v radoch politikov, akademikov a novinárov, vrátane zatknutia nezávislého novinára Elifa Akgüla, šéfredaktora spravodajského LGBT+ webového sídla Kaos GL Yildiza Tara, redaktora denníka Evrensel Endera İmreka a švédskeho novinára pracujúceho pre ETC Joakima Medina, ktorí sú dobre známi svojou prácou v oblasti ľudských práv;
16. dôrazne odsudzuje nedávne zatknutie a zadržiavanie švédskeho novinára Joakima Medina; opakuje, že sloboda tlače je základným právom a základnou hodnotou EÚ; dôrazne odsudzuje obvinenia vznesené proti Joakimovi Medinovi, ktoré sú založené výlučne na jeho novinárskej práci, a preto požaduje jeho okamžité a bezpodmienečné prepustenie, ako aj prepustenie ďalších novinárov uväznených za vykonávanie ich slobody slova;
17. vyjadruje poľutovanie nad pokračujúcim stíhaním, cenzúrou a prenasledovaním novinárov a nezávislých médií, ktoré im upiera slobodu vykonávať svoje profesionálne povinnosti a informovať verejnosť, čo je nevyhnutné na fungovanie demokratickej spoločnosti; vyzýva turecké orgány, aby sa zdržali ďalších útokov na nezávislé médiá a dodržiavali základné práva a občianske slobody, ako je sloboda prejavu a tlače; je naďalej hlboko znepokojený platnými právnymi predpismi, ktoré bránia otvorenému a slobodnému internetu, pričom za príspevky v sociálnych médiách sa ukládajú dlhé tresty odňatia slobody, blokuje sa prístup a vydávajú sa príkazy na odstránenie obsahu, ako aj tým, že Najvyššia rada pre rozhlas a televíziu (RTÜK) naďalej potláča kritiku médií a dokonca aj médiá, ktoré sa považujú za šíriteľov „pesimizmu“ namiesto pozitívnych správ;
18. berie na vedomie pozitívny vývoj v súvislosti s čiastočným zrušením obmedzení týždenných vigílií Sobotných matiek Cumartesi Anneleri na istanbulskom námestí Galatasaray ministrom vnútra a s nedávnym oslobodením všetkých 46 osôb stíhaných viac ako 6 rokov v prípade okolo 700. zhromaždenia tejto organizácie v auguste 2018; vyzýva na úplné odstránenie všetkých obmedzení ich pokojného protestu v plnom súlade s príslušným rozhodnutím ústavného súdu a na ukončenie prebiehajúceho súdneho konania proti niekoľkým jeho členom a sympatizantom; je znepokojený prebiehajúcim súdnym procesom proti významnej obhajkyni ľudských práv Nimet Tannkulu, ktorá bola 4. marca 2025 prepustená po 94 dňoch strávených vo vyšetrovacej väzbe; naliehavo vyzýva turecké orgány, aby zabezpečili okamžité prepustenie všetkých osôb zadržovaných za uplatňovanie ich základných slobôd;
19. je naďalej zhrozený tým, že turecké orgány, najmä turecké súdnictvo, neustále ignorujú a neuplatňujú prelomové rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva; opätovne odsudzuje hrubé zneužívanie súdneho systému zo strany Turecka a odmietnutie prepustenia obhajcu ľudských práv Osmana Kavalu a opozičných politikov Selahattina Demirtaşa a Figen Yüksekdağovej z väzby, za čo Turecko čelí historickému konaniu o porušení práv v Rade Európy, ktorého dôsledky sa ešte len budú riešiť; je zhrozený nedávnym podaním a prijatím novej obžaloby proti Selahattinovi Demirtaşovi, v ktorej hlavná prokuratúra v Diyarbakire požaduje trest odňatia slobody až 15 rokov a zákaz jeho politickej činnosti na základe viacerých prejavov, ktoré predniesol v roku 2016; vyzýva Turecko, aby

v plnej miere dodržiavalo rozsudky ESLP týkajúce sa nezvestných osôb a majetku (okrem iného v prípade Fokas) na Cypre; vyjadruje poľutovanie nad politicky motivovanou povahou týchto trestných stíhaní, ktoré sú súčasťou širšej kampane súdneho obťažovania; vyzýva Turecko, aby v plnej miere vykonalo všetky rozsudky ESLP v súlade s článkom 46 EDEL a v súlade s bezpodmienečnými povinnosťami vyplývajúcimi z článku 90 tureckej ústavy; vyzýva Európsku komisiu a členské štáty, aby využili všetky diplomatické kanály s cieľom naliehať na Turecko, aby vykonávalo príslušné rozsudky ESLP, a aby zvažili zavedenie príslušných podmienok financovania v súvislosti s dodržiavaním rozsudkov ESLP;

20. vyzýva Turecko, aby rešpektovalo rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva z 24. januára 2008, v ktorom bolo Turecko uznané za vinné z porušenia článku 2 Európskeho dohovoru o ľudských právach, pretože nenašlo a nestihalo zodpovedné osoby v prípade vražd Tassosa Isaaka a Solomosa Solomoua, ku ktorým došlo na Cypre v roku 1996; vyzýva turecké orgány, aby vykonali medzinárodné zatykače na osoby podozrivé z vražd a odovzdali ich Cyperskej republike;
21. vyjadruje hlboké znepokojenie nad zúfalou situáciou v tureckých väzniciach v dôsledku ich výraznej preplnenosti a zlých životných podmienok, pričom sú rozšírené správy o mučení a zlom zaobchádzaní vrátane správ Rady Európy a prístup k základným potrebám, ako je hygiena a informácie, je výrazne obmedzený; vyjadruje osobitné znepokojenie nad podmienkami väzníka starších a vážne chorých väzňov, ako napríklad Soydana Akaya, ktorý je nespravodlivo držaný vo väzení; požaduje jeho okamžité prepustenie z humanitárnych a zdravotných dôvodov; vyjadruje znepokojenie nad pokračujúcim vykonávaním ponižujúcich osobných prehliadok vo väzniciach a iných miestach zadržania a pretrvávajúcim obťažovaním poslanca Ömera Faruka Gergerlioğlu, ktorý v súčasnosti čelí šiestim konaniam o zrušení jeho poslaneckého mandátu a zbavení imunity, okrem iného za odsúdenie práve tejto praktiky;
22. dôrazne odsudzuje rozhodnutie tureckej vlády odvolať po komunálnych voľbách v marci 2024 demokraticky zvolených starostov najmenej 13 obcí a okresov (Hakkari, Mardin, Batman, Halfeti, Tunceli, Bahçeşarayı, Akdeniz, Siirt, Van a Kağızman, v ktorých vyhrala strana DEM, a Esenyurt Ovacık a Şişli, ktoré vyhrala strana CHP) a nahradiť ich vládnymi splnomocnencami vymenovanými ministerstvom vnútra; považuje túto dlhodobú prax vymenúvania správcov za očividný útok na najzákladnejšie zásady miestnej demokracie; naliehavo vyzýva turecké orgány, aby okamžite zastavili a zvrátili represie voči politickej opozícii a rešpektovali právo voličov voľiť svojich vybraných zástupcov v súlade s odporúčaniami Kongresu miestnych a regionálnych samospráv Rady Európy a Benátskej komisie; opakuje svoju výzvu podpredsedníčke Komisie/vysoké predstaviiteľke, aby zvažila reštriktívne opatrenia v rámci globálneho sankčného režimu EÚ v oblasti ľudských práv voči tureckým predstaviteľom, ktorí preberajú úlohu správcu, a tým, ktorí ich menujú; odsudzuje tvrdé potlačanie protestov proti odvolaniu zvolených starostov, ako aj svojvoľného zatknutia stoviek demonštrantov, z ktorých niektorí boli maloletí; považuje rozhodnutie tureckej vlády vrátiť sa k tejto praxi po posledných komunálnych voľbách v marci 2024 za jasný znak jej nedostatočného odhodlania riešiť demokratické nedostatky v krajine a za jasný rozpor s deklarovanou ochotou oživiť prístupový proces, keďže takéto kroky oslabujú vyhliadky na silnejšie a komplexnejšie partnerstvo s EÚ a škodia dlhodobému pokroku smerom k užšej spolupráci;
23. vyjadruje poľutovanie nad neustálym napádaním politických strán a členov opozície, ktorí sú naďalej vystavení rastúcemu tlaku; čo najdôraznejšie odsudzuje nedávne zatknutie a odvolanie z funkcie starostu istanbulskej metropolitnej samosprávy CHP Ekrema İmamoğlu spolu so starostami obcí Şişli a Beylikdüzü v rámci dvoch samostatných vyšetrovaní údajnej korupcie a obvinení z terorizmu, ktoré sa týkajú celkovo 106 podozrivých osôb; zdôrazňuje, že tieto posledné prípady, ktoré sú súčasťou dlhého zoznamu 42 administratívnych a 51 súdnych vyšetrovaní od İmamoğluho zvolenia v roku 2019, boli začaté len niekoľko dní pred vnútrostraníckymi voľbami s cieľom nominovať ho na prezidentského kandidáta a deň po spornom rozhodnutí İstanbulskej univerzity zrušiť jeho diplom, ktorý je podmienkou jeho spôsobilosti byť prezidentom; je zdesený rozhodnutím dočasne zakázať všetky demonštrácie v İstanbule a ďalších provinciách v krajine a spomalením sociálnych médií; odsudzuje tvrdé zásahy tureckých orgánov proti pokojným masovým protestom vrátane zadržania takmer 2 000 osôb, z ktorých mnohí sú študenti, a stíhania stoviek z nich prostredníctvom unáhľených hromadných procesov bez akýchkoľvek dôkazov o trestnom čine; vyjadruje hlboké znepokojenie nad nezákonným zatknutím Esily Ayıkovej, študentky fotografie z Gentu, ktorá bola 8. apríla 2025 zadržaná počas protestov v İstanbule, a najmä nad tým, že vo väzbe nie sú liečené jej srdcové a obličkové choroby; vyzýva na okamžité prepustenie všetkých osôb, ktoré sú stále vo väzbe, a na oslobodenie všetkých osôb stíhaných za uplatňovanie ich základných práv spod obžaloby; vyjadruje poľutovanie nad zatýkaním, zadržiavaním a deportáciami miestnych a zahraničných novinárov, ktorí informovali o protestoch, čo je v rozpore so slobodou tlače; naliehavo vyzýva turecké orgány, aby urýchlili a účinne vyšetrili všetky obvinenia z obťažovania a neprimeraného použitia sily proti demonštrantom a aby dodržiavali slobodu zhromažďovania a protestov; domnieva sa, že útoky proti İmamoğluovi predstavujú politicky motivovaný krok, ktorého cieľom je zabrániť legitímnemu vyzývateľovi kandidovať v nadchádzajúcich voľbách, a že súčasné turecké orgány týmito krokmi ďalej posúvajú krajinu smerom k plne autoritárskemu modelu; vyjadruje poľutovanie nad tým, že EÚ na tento alarmujúci vývoj nereaguje dôrazne a jednotne;

24. ďalej vyjadruje svoje znepokojenie nad nedávnymi samostatnými prípadmi proti starostovi istanbulskej štvrte Beşiktaş CHP Rızovi Akpolatovi, starostovi istanbulskej štvrte Beykoz CHP Alaattinovi Köseleerovi, predsedovi mládežníckej pobočky CHP Cemovi Aydinovi a predsedovi strany Zafer Ümitovi Özdagovi; je zdesený brutálnym a neúprosným zásahom proti akejkoľvek kritike, ktorému turecké orgány v poslednom čase podrobujú všetky vrstvy tureckej spoločnosti, čo okrem iného ilustruje prípad Ayşe Barım, známej manažérky talentov, ktorá je od 27. januára 2025 väzená za údajnú účasť na protestoch v parku Gezi pred 12 rokmi, vyšetrovanie začaté proti Orhanovi Turanovi a Ömerovi Arasovi, prezidentovi a konateľovi TÜSIAD, hlavnej podnikateľskej skupiny v krajine, a obvinenie s cieľom uložiť vysoké tresty odňatia slobody šéfredaktorovi televízie Halk TV Suatovi Toktaşovi a novinárom Sede Selekovej, Barışovi Pehlivanovi, Serhanovi Askerovi a Kürşadovi Oğuzovi, ktorí boli predbežne oslobodení; vyjadruje znepokojenie nad tým, že do týchto a iných prípadov je zapojený nedávno vymenovaný hlavný istanbulský prokurátor Akın Gürlek, ktorý je na rôznych pozíciách dlhoročne zapojený do významných prípadov proti politikom a ktorý by mohol byť dôvodom na zváženie uplatnenia reštriktívnych opatrení v rámci sankčného režimu EÚ v oblasti ľudských práv; takisto vyjadruje znepokojenie nad rastúcim finančným tlakom na opozičné obce a kontroverznými oznámeniami, ako je oznámenie v súvislosti s centrami dennej starostlivosti, ktoré prevádzkujú opozičné obce;
25. vyjadruje hlboké znepokojenie nad zhoršením práv žien, rodovo motivovaným násilím a nárastom počtu prípadov femicidy v Turecku v roku 2024, ktorý je najvyšší od roku 2010, teda od roku pred podpísaním Istanbulského dohovoru; opätovne dôrazne odsudzuje odstúpenie Turecka od tejto medzinárodnej dohody prezidentským dekrétom a opakuje svoju výzvu na zvrátenie tohto rozhodnutia; naliehavo vyzýva turecké orgány, aby zlepšili legislatívny rámec a jeho vykonávanie vrátane úplného uplatňovania zákona o ochrane č. 6284 s cieľom účinne bojovať proti všetkým formám násilia páchaného na ženách a praktiky tzv. vrážd zo cti, ukončiť pretrvávajúcu politiku beztrestnosti tým, že sa páchatelia budú zodpovedať, a napredovať smerom k rodovej rovnosti, najmä pokiaľ ide o účasť žien na rozhodovacích a politických procesoch; varuje pred ďalším zasahovaním do práv žien, ako napríklad nedávny zákaz Turecka týkajúci sa cisárskych rezov na pranie v súkromných zdravotníckych strediskách bez lekárskeho odôvodnenia, čo predstavuje neprijateľné narušenie telesnej autonómie žien;
26. dôrazne odsudzuje pokračujúce porušovanie a nedostatočnú ochranu základných práv LGBTI+ osôb v Turecku vrátane zvýšeného výskytu nenávistných prejavov, trestných činov z nenávisti a diskriminačnej rétoriky, ako aj pokračujúce mediálne stereotypy založené na sexuálnej orientácii a rodovej identite; vyjadruje poľutovanie nad tým, že túto pretrvávajúcu diskrimináciu často schvaľujú orgány, čoho dôkazom je hromadné zatýkanie počas pochodu Pride v roku 2023 a zákaz pochodu v roku 2024, zatiaľ čo pochody proti LGBTI+ boli povolené; naliehavo vyzýva turecké orgány, aby s okamžitou platnosťou zrušili zákaz činností zameraných proti homofóbii vrátane pochodov Pride;
27. víta zintenzívnenie dialógu s kresťanskými menšinami, ale zdôrazňuje, že nebol zaznamenaný žiadny významný pokrok, pokiaľ ide o ochranu práv etnických a náboženských menšín, najmä pokiaľ ide o ich právnu subjektivitu, vrátane práv gréckeho pravoslávneho obyvateľstva ostrovov Gökçeada (Imvros) a Bozcaada (Tenedos); vyzýva Turecko, aby v tejto súvislosti vykonalo odporúčania Benátskej komisie a všetky príslušné rozsudky ESEP; so znepokojením konštatuje, že zástupcovia rôznych konfesií vrátane nemoslimských a alevitských komunit naďalej čelia byrokratickým prekážkam pri snahe zaregistrovať miesta bohoslužieb; zdôrazňuje, že ide o porušenie práva na slobodu náboženského vyznania a viery; vyzýva Turecko, aby prijalo dlho očakávané nariadenie o voľbe členov správnych rád nadácií iných menšín ako moslimskej, ktoré kontrolujú komunitné nemocnice; opakuje svoju výzvu Turecku, aby rešpektovalo úlohu ekumenického patriarchátu pre pravoslávnych kresťanov po celom svete a aby uznalo jeho právnu subjektivitu a používanie cirkevného titulu ekumenický patriarcha na verejnosti; vyzýva Turecko, aby plne rešpektovalo a chránilo jedinečnú svetovú hodnotu chrámu Hagia Sofia a múzea Chora, ktoré sú zapísané do zoznamu svetového dedičstva UNESCO; so znepokojením konštatuje, že Turecko ešte stále nevykonalo dve rozhodnutia Výboru UNESCO pre svetové dedičstvo z rokov 2021 a 2023 týkajúce sa jeho povinností prijať osobitné opatrenia na ochranu týchto pamiatok; vyjadruje poľutovanie nad nedostatočnou ochranou kláštora Panagia Soumela, ktorý bol navrhnutý na zápis do zoznamu svetového dedičstva UNESCO; zdôrazňuje potrebu odstrániť obmedzenia týkajúce sa vzdelávania, menovania a nástupníctva duchovných; víta plánované znovuoživenie seminára v Halki a vyzýva na odstránenie všetkých prekážok jeho riadneho fungovania; vyzýva turecké orgány, aby účinne vyšetrili a stíhali osoby zodpovedné za všetky trestné činy z nenávisti páchané voči menšinám vrátane nenávistných prejavov; odsudzuje antisemitské vyhlásenia v médiách a vyhlásenia vysokopostavených predstaviteľov po teroristických útokoch Hamásu na Izrael zo 7. októbra 2023; konštatuje, že všetky tieto praktiky voči akejkoľvek náboženskej menšine sú nezlučiteľné s hodnotami EÚ;
28. víta nedávnu výzvu Abdullaha Öcalana, aby PKK zložila zbrane, rozpustila sa a zapojila sa do mierového procesu, ako historický a dlho očakávaný krok, ktorý by mohol pomôcť ukončiť 40 rokov trvajúce násilie, ktoré si vyžiadalo viac ako 40 000 obetí; oceňuje úsilie všetkých zainteresovaných strán o uľahčenie tohto vývoja vrátane konštruktívneho prístupu rôznych politických lídrov, ktorý začal predseda MHP Devlet Bahçeli, návštevy vo väznici İmralı, ktoré boli povolené delegácii strany DEM, a rozsiahlych konzultácií, ktoré táto strana viedla s ostatnými politickými stranami; zdôrazňuje, že to predstavuje významnú príležitosť a musí po nej nasledovať inkluzívny politický proces

s významnou úlohou tureckého parlamentu, ktorého cieľom je mierové a udržateľné riešenie kurdkej otázky v jej politických, sociálnych, demokratických a bezpečnostných aspektoch; zdôrazňuje, že je potrebné dodržiavať ľudské práva, politický pluralizmus a občianske práva všetkých občanov vrátane Kurdov; vyjadruje poľutovanie nad pokračujúcimi politickými represiami, súdnym obťažovaním a obmedzovaním kultúrnych a jazykových práv, ktorým čelia kurdskí občania, čo oslabuje demokratické zásady a sociálnu súdržnosť;

Regionálna spolupráca a dobré susedské vzťahy

29. naďalej vyjadruje uznanie Turecku za prijatie približne 3,1 milióna utečencov vrátane 2,9 milióna Sýrčanov na základe dočasnej ochrany v roku 2024, čo je menej ako 3,2 milióna v roku 2023; opätovne zdôrazňuje význam spolupráce Turecka pre účinné a riadne riadenie migračných tokov; ďalej víta skutočnosť, že EÚ prispela od roku 2011 na toto úsilie sumou takmer 10 miliárd EUR na pomoc Turecku pri prijímaní utečencov; konštatuje, že niektoré finančné prostriedky EÚ boli vyčlenené na posilnenie tureckej hraničnej kontroly a zadržiavacích kapacít; víta rozhodnutie EÚ vyčleniť v decembri 2024 ďalšiu 1 miliardu EUR na ďalšiu podporu zdravotnej starostlivosti, vzdelávania a integrácie utečencov v Turecku od pádu Asadovho režimu; zároveň konštatuje, že tieto finančné prostriedky boli prisľúbené už v máji 2024, a preto nepredstavujú nové finančné prostriedky; vyzýva Komisiu, aby zaistila maximálnu transparentnosť a presnosť pri prideľovaní finančných prostriedkov a aby projekty financované EÚ, najmä projekty, ktoré sa týkajú zariadení určených na zaistenie a kontroly hraníc, boli v súlade so všetkými príslušnými normami v oblasti ľudských práv; je znepokojený dôveryhodnými správami o závažnom porušovaní ľudských práv v tureckých centrách určených na zaistenie financovaných z prostriedkov EÚ, a vyzýva Komisiu, aby začala transparentné a nezávislé preskúmanie tejto záležitosti; so znepokojením konštatuje, že v Cyperskej republike bol v posledných rokoch zaznamenaný neustály nárast počtu žiadostí o azyl; pripomína Turecku jeho povinnosť prijať všetky potrebné opatrenia na zablokovanie existujúcich nelegálnych migračných trás a na zabránenie vytváraniu nových námorných alebo pozemných trás pre nelegálnu migráciu z Turecka do EÚ, najmä do Grécka a Cyperskej republiky; upozorňuje na riziká spojené s prípadným využívaním migrantov zo strany tureckej vlády; zdôrazňuje potrebu zabezpečiť ochranu práv a slobôd všetkých utečencov a migrantov; vyzýva Turecko, aby zabezpečilo úplné a nediskriminačné vykonávanie vyhlásenia medzi EÚ a Tureckom z roku 2016 a dohody o readmisii medzi EÚ a Tureckom vo vzťahu ku všetkým členským štátom vrátane Cyperskej republiky; vyjadruje opatrnú nádej, že vývoj v Sýrii postupne umožní návrat čoraz väčšieho počtu utečencov do vlasti; opakuje, že návraty by sa mali vykonávať len na dobrovoľnom základe a v bezpečných a dôstojných podmienkach; odsudzuje opakované násilné útoky na utečencov a migrantov, ktoré podnecuje xenofóbna rétorika politikov a hostiteľských komunití; vyzýva Európsku komisiu a členské štáty EÚ, aby zintenzívnili svoje úsilie o zachovanie humanitárneho a ochranného priestoru pre sýrskych utečencov v Turecku a aby dodržiavali zásadu zákazu vyhodenia alebo vrátenia ako základný kameň politik EÚ;
30. opätovne zdôrazňuje svoj veľký záujem o stabilitu a bezpečnosť vo východnom Stredozemí; víta pokračujúce zmierňovanie napätia a pozitívnu dynamiku v regióne a nedávnu atmosféru obnovenia vzťahov medzi Tureckom a Gréckom, hoci nevyriešené otázky naďalej ovplyvňujú dvojstranné vzťahy; vyjadruje poľutovanie nad tým, že Turecko naďalej porušuje zvrchovanosť a zvrchované práva členských štátov EÚ, ako sú Grécko a Cyperská republika, a to aj prostredníctvom presadzovania doktríny „Modrej vlasti“; zdôrazňuje, že hoci narušovanie gréckeho vzdušného priestoru Tureckom výrazne kleslo, počet prípadov narušenia gréckych pobrežných vôd sa v porovnaní s rokom 2023 zvýšil a turecké plavidlá systematicky vykonávajú nezákonné rybolovné činnosti v gréckych pobrežných vodách; vyjadruje hlboké znepokojenie nad tým, že Turecko takisto naďalej formálne hrozí vojnou Grécku (casus belli), ak Grécko uplatní svoje zákonné právo rozšíriť svoje teritoriálne vody v Egejskom mori až na 12 námorných míľ v súlade s článkom 3 Dohovoru OSN o morskom práve (UNCLOS); vyzýva Turecko, aby plne rešpektovalo zvrchovanosť všetkých členských štátov EÚ nad ich pobrežnými vodami a vzdušným priestorom a ich iné zvrchované práva vrátane práva na prieskum a ťažbu svojich prírodných zdrojov, v súlade s právom EÚ a medzinárodným právom vrátane dohovoru UNCLOS, ktorý je súčasťou *acquis* EÚ; opakuje svoje stanovisko, že memorandum o porozumení medzi Tureckom a Líbyou o vymedzení oblastí námornej jurisdikcie v Stredozemnom mori porušuje zvrchované práva tretích štátov, nie je v súlade s morským právom a nemôže mať žiadne právne účinky pre tretie štáty;
31. vyjadruje poľutovanie nad tým, že cyperský problém zostáva nevyriešený, a vyzýva všetky zúčastnené strany, aby sa opätovne vážne angažovali a prejavili politickú vôľu viesť mierové rokovania pod vedením OSN s cieľom dosiahnuť skutočný pokrok v rozhovoroch o urovaní cyperskej otázky; víta obnovenie neformálnych rozhovorov pod záštitou generálneho tajomníka OSN 18. a 19. marca 2025, ktoré sa uskutočnili v konštruktívnej atmosfére a pri ktorých obe strany preukázali jasné odhodlanie dosiahnuť pokrok a pokračovať v dialógu; víta dohodu medzi oboma stranami o otvorení štyroch hraničných priechodov, odminovaní, zriadení výboru pre záležitosti mládeže a spustení projektov v oblasti životného prostredia a solárnej energie, ktoré sú súčasťou nového súboru opatrení na budovanie dôvery; vyzýva všetky strany, aby využili tento impulz na obnovenie rokovaní;

32. opätovne dôrazne potvrdzuje svoj názor, že jediným riešením cyperského problému vrátane jeho vonkajších aspektov je spravodlivé, komplexné, životaschopné a demokratické urovanie, v dohodnutom rámci OSN, na základe dvojkomunitnej a dvojzónovej federácie s jednotnou medzinárodnou právnou subjektivitou, jednou suverenitou, jednotným občianstvom a politickou rovnosťou, ako je uvedené v príslušných rezolúciách Bezpečnostnej rady OSN, dohodnutých oblastiach konvergencie a v rámci generálneho tajomníka OSN, ako aj v súlade s medzinárodným právom a so zásadami a s hodnotami, na ktorých je Únia založená; dôrazne odsudzuje pokusy Turecka o zlepšenie postavenia separatistického subjektu na okupovanom Cypre, a to aj prostredníctvom Organizácie tureckých štátov, a všetky štáty vyzýva, aby rešpektovali zvrchovanosť Cypru podľa rezolúcií Bezpečnostnej rady OSN; naliehavo žiada, aby sa pod záštitou generálneho tajomníka OSN čo najskôr obnovili rokovania o znovuzjednotení Cypru od bodu, v ktorom boli v roku 2017 v Crans Montane prerušené; vyzýva Turecko, aby upustilo od neprijateľného návrhu riešenia založeného na existencii dvoch štátov na Cypre a aby sa vrátilo k dohodnutému základu riešenia a rámcu OSN; ďalej vyzýva Turecko, aby stiahlo svoje jednotky z Cypru a zdržalo sa akýchkoľvek jednostranných opatrení, ktoré by upevnili trvalé rozdelenie ostrova, a nepodnikalo kroky ovplyvňujúce demografickú rovnováhu;
33. vyzýva Turecko, aby dodržiavalo štatút nárazníkovej zóny a mandát mierových síl OSN na Cypre (UNFICYP); opakovane zdôrazňuje svoju výzvu na spoluprácu medzi Cyperskou republikou, Tureckom, Spojeným kráľovstvom a OSN s cieľom vykonať konkrétne opatrenia na demilitarizáciu nárazníkovej zóny a zlepšiť bezpečnosť na ostrove; naliehavo vyzýva Turecko a vedúcich predstaviteľov cyperských Turkov, aby zastavili a zvrátili všetky jednostranné opatrenia a porušenia v rámci nárazníkovej zóny a v jej blízkosti a zdržali sa akýchkoľvek ďalších takýchto opatrení a provokácií; odsudzuje pokračujúce „otváranie“ oblasti Varoša zo strany Turecka, pretože to negatívne mení situáciu na mieste, podkopáva vzájomnú dôveru a negatívne ovplyvňuje vyhliadky na obnovenie priamych rozhovorov o komplexnom riešení cyperského problému; vyzýva Turecko, aby zvrátilo svoje nezákonné konanie, ktorým porušuje rezolúcie Bezpečnostnej rady OSN č. 550(1984) a č. 789(1992) o Varoši, v ktorých sa Turecko vyzýva, aby odovzdalo oblasť Varoša jej zákonným obyvateľom pod dočasnou správou OSN, aby sa stiahlo zo Strovilie a umožnilo úplné vykonávanie dohody z Pyly;
34. opätovne vyjadruje hlboké znepokojenie nad všetkými jednostrannými krokmi, ktorých cieľom je upevniť trvalé rozdelenie Cypru na rozdiel od jeho opätovného zjednotenia; v tejto súvislosti odsudzuje nedávnú nezákonnú návštevu prezidenta Erdoğanu v okupovaných oblastiach Cyperskej republiky, ako aj jeho provokatívne vyhlásenia, ktoré ohrozujú úsilie OSN, EÚ, medzinárodného spoločenstva ako celku a ostatných zúčastnených strán o obnovenie podstatných rokovaní v dohodnutom rámci; vyjadruje poľutovanie nad tým, že takéto jednostranné kroky sa rovnajú priamemu nelegitímnemu zásahu proti záujmom gréckej a tureckej komunity na Cypre;
35. opätovne pripomína svoju výzvu Turecku, aby poskytlo komunite tureckých Cyperčanov potrebný priestor na konanie v súlade s ich úlohou legítimnej komunity na ostrove, ktorá je právom zaručeným ústavou Cyperskej republiky; opätovne pripomína svoju výzvu Komisii, aby s cieľom uľahčiť riešenie cyperského problému zintenzívnila svoje úsilie o spoluprácu s komunitou tureckých Cyperčanov, a pripomína, že jej miesto je v Európskej únii; vyzýva všetky zúčastnené strany, aby preukázali odvážnejší prístup k zbližovaniu komunit; zdôrazňuje, že je potrebné, aby sa po komplexnom riešení cyperského problému právo EÚ uplatňovalo na celom ostrove;
36. berie na vedomie významnú prácu Výboru pre nezvestné osoby na Cypre (CMP) a žiada, aby turecká armáda zlepšila prístup do okupovaných vojenských zón, prístup k svojim vojenským archívom a informáciám o premiestnení pozostatkov z pôvodných pohrebísk na ďalšie; naďalej vyjadruje hlboké znepokojenie nad vzdelávacími a náboženskými obmedzeniami a nad prekážkami, ktorým čelí enkláva gréckych Cyperčanov; vyzýva Turecko, aby zintenzívnilo spoluprácu s Radou Európy a jej príslušnými orgánmi a inštitúciami, zaoberalo sa ich kľúčovými odporúčaniami, v plnej miere vykonávalo Európsky dohovor o ľudských právach s ohľadom na dodržiavanie slobody náboženského vyznania, slobody presvedčenia a prejavu, práva na prístup ku kultúrnemu dedičstvu a jeho užívanie a zastavilo úmyselné ničenie kultúrneho a náboženského dedičstva; odsudzuje opakované pokusy Turecka zastrašiť a umlčať novinárov z radov tureckých Cyperčanov, odborárov, obhajcov ľudských práv a pokrokových občanov komunity tureckých Cyperčanov, čím porušuje ich právo na slobodu presvedčenia a prejavu; vyzýva Turecko, aby zastavilo svoju proklamovanú agresívnu politiku predávania a využívania majetku gréckych Cyperčanov, ktorej cieľom je vyvolať na mieste nezvratné účinky a ktoré úplne ignoruje rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva v tejto otázke;
37. vyjadruje poľutovanie nad tým, že Turecko naďalej odmieta dodržiavať právne predpisy v oblasti letectva a vytvoriť komunikačný kanál medzi centrami riadenia letovej prevádzky v Turecku a Cyperskej republike, čo prináša skutočné bezpečnostné riziká a nebezpečenstvá, ako ich identifikovala Agentúra Európskej únie pre bezpečnosť letectva a Medzinárodná federácia združení dopravných pilotov; vyjadruje poľutovanie aj nad tým, že odopiera prístup plavidlám plaviacim sa pod vlajkou jedného členského štátu do Bosporského prielivu a úžiny Dardanely; zastáva

názor, že to môžu byť oblasti, v ktorých Turecko môže preukázať svoj záväzok k opatreniam na budovanie dôvery, a vyzýva Turecko, aby spolupracovalo plným vykonávaním právnych predpisov EÚ v oblasti letectva; vyjadruje poľutovanie nad skutočnosťou, že Turecko pokračovalo vo svojich snahách zabrániť realizácii prepojenia Great Sea Interconnector, ktoré je projektom spoločného záujmu EÚ, a trvalo na svojich plánoch týkajúcich sa nezákonného elektrického prepojenia s okupovanou oblasťou Cypru;

38. vyjadruje poľutovanie nad tým, že Turecko 20 rokov odmieta plniť záväzky prijaté voči EÚ vrátane záväzkov týkajúcich sa Cypru podľa rokovacieho rámca z októbra 2005; zdôrazňuje, že nevyhnutnou súčasťou procesu pristúpenia je uznanie všetkých členských štátov; opakuje svoju výzvu Turecku, aby splnilo svoje záväzky, že bude plne a bez diskriminácie vykonávať Dodatokový protokol k Dohode z Ankary vo vzťahu k všetkým členským štátom vrátane Cypru; ďalej vyzýva Turecko, aby zabezpečilo, aby sa v plnej miere dodržiavali ľudské a politické práva všetkých Cyperčanov a aby sa zaručilo dodržiavanie základných zásad Európskej únie a európskeho *acquis*;
39. potvrdzuje svoju podporu slobodnej, bezpečnej a stabilnej budúcnosti Sýrie a jej občanov a zdôrazňuje potrebu inkluzívneho a mierového procesu politickej transformácie založenej na sýrskom vedení a zodpovednosti vrátane ochrany a začlenenia náboženských a etnických spoločenstiev; vyjadruje svoj záväzok ku konštruktívnej spolupráci medzi EÚ a Tureckom na tento účel v oblasti humanitárnej pomoci, podpory udržateľného politického riešenia v Sýrii a boja proti Dá'iš, keďže Turecko zohráva kľúčovú úlohu pri podpore stability v regióne; pripomína, že zvrchovanosť Sýrie sa musí obnoviť; uznáva význam opätovného vybudovania sýrskeho hospodárstva ako piliera dlhodobej stability a prosperity regiónu; vyzýva Turecko, aby rešpektovalo územnú celistvosť a zvrchovanosť Sýrie a okamžite zastavilo všetky útoky a vpády na sýrske územie a jeho okupáciu v plnom súlade s medzinárodným právom; odsudzuje útoky, ktoré v posledných týždňoch vykonali Tureckom podporované milície proti sýrskym kurdským silám na severe Sýrie, pričom využili kolaps Asadovho režimu; vyjadruje hlboké znepokojenie, že tieto útoky zvyšujú počet vnútorne vysídlených osôb, ale aj ohrozujú aj účinnosť a kontinuitu boja proti Dá'išu; konštatuje, že jeho pretrvávajúca prítomnosť predstavuje riziko ďalšej destabilizácie a oslabenia úsilia o dosiahnutie udržateľného politického riešenia v Sýrii; ďalej poznamenáva, že s odvolaním sa na bezpečnostné záujmy Turecko nelegálne okupuje aj oblasti v Iraku; opakuje, že civilné obyvateľstvo by nikdy nemalo byť obeťou vojenskej sebaobrany; vyzýva na potrebné vyšetrovanie prípadov, v ktorých došlo k civilným obetiam, a na zastavenie zásahov proti novinárom pracujúcim v tejto oblasti; vyzýva Turecko, aby podporilo proces vykonávania dohody medzi sýrskou dočasnou vládou a SDF pod kurdským vedením a aby sa zdržalo akéhokoľvek zasahovania do vnútorných procesov v Sýrii;
40. podporu normalizáciu vzťahov medzi Arménskom a Tureckom v záujme zmierenia a dobrých susedských vzťahov, regionálnej stability, bezpečnosti a sociálno-ekonomického rozvoja a víta doteraz dosiahnutý pokrok; víta pokračujúce úsilie o obnovenie vzťahov medzi oboma krajinami; naliehavo vyzýva Turecko, aby zabezpečilo urýchléné vykonávanie dohôd, ktoré dosiahli osobitní zástupcovia tureckej a arménskej vlády, ako sú otvorenie vzdušného priestoru a hranice medzi týmito dvoma krajinami pre štátnych príslušníkov tretích krajín a následne pre držiteľov diplomatických pasov; víta dočasné otvorenie hraničného priechodu Margara-Alican medzi Arménskom a Tureckom s cieľom uľahčiť dodávky humanitárnej pomoci do Sýrie; vyjadruje nádej, že tento vývoj môže byť impulzom pre normalizáciu vzťahov v regióne Zakaukazska, a to aj z hľadiska bezpečnosti a sociálno-ekonomického rozvoja, a zdôrazňuje záujem EÚ podporovať tento proces; nabáda Turecko, aby zohrávalo konštruktívnu úlohu pri podpore regionálnej stability tým, že uľahčí rýchle uzavretie mierového procesu medzi Arménskom a Azerbajdžanom, okrem iného tým, že bude mať vplyv na Azerbajdžan a bude odrádzať Azerbajdžan od akýchkoľvek ďalších vojenských akcií proti arménskej suverenite; opätovne nabáda Turecko, aby uznalo genocídu Arménov s cieľom pripraviť pôdu pre skutočné zmierenie medzi tureckým a arménskym národom a aby plne dodržiavalo svoje záväzky týkajúce sa ochrany arménskeho kultúrneho dedičstva;
41. poznamenáva, že postoj Turecka v súvislosti s ruskou útočnou vojnou proti Ukrajine naďalej zasahuje do vzťahov medzi EÚ a Tureckom, keďže Turecko sa pokúša udržať väzby so Západom a súčasne aj s Ruskom; berie na vedomie diplomatické pokusy Turecka o mediáciu medzi Ruskom a Ukrajinou, najmä pokiaľ ide o Čiernomorskú iniciatívu pre obilniny, ako aj jeho trvalú podporu územnej celistvosti a zvrchovanosti Ukrajiny vrátane hlasovania za rezolúcie Valného zhromaždenia OSN odsudzujúce ruskú agresiu voči Ukrajine; vyjadruje poľutovanie nad tým, že na druhej strane obchod medzi Tureckom a Ruskom od začiatku vojny na Ukrajine prudko vzrástol, čím sa Turecko stalo druhým najväčším obchodným partnerom Ruska napriek sankciám EÚ voči Rusku, a že Turecko je jediným členským štátom NATO, ktorý nevalil na Rusko žiadne sankcie; ďalej poznamenáva, že Úrad Európskej únie pre boj proti podvodom (OLAF) začal vyšetrovanie medzery, ktorá umožňuje krajinám ako Turecko zmeniť označenie ruskej ropy, na ktorú boli uvalené sankcie, a vyvážať ju do EÚ; víta však pozitívne kroky, ako je blokovanie vývozu určitého tovaru s dvojakým použitím do Ruska zo strany Turecka, ako aj výrobkov z pôvodom v Spojených štátoch a Spojenom kráľovstve, ktoré sú prínosom pre ruskú vojenskú akciu; opakuje svoju výzvu tureckej vláde, aby zastavila svoje plány na výstavbu jadrovej elektrárne Akkuyu, ktorú bude stavať, prevádzkovať a vlastniť ruská štátna

korporácia pre atómovú energiu Rosatom; vyjadruje znepokojenie nad prebiehajúcimi rokovaniami Turecka s Ruskom o zriadení centra pre obchodovanie s plynom v Istanbule, ktoré by malo začať fungovať v roku 2025;

42. víta účasť Turecka na rôznych misiách a operáciách krízového riadenia (v rámci spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky); vyjadruje však poľutovanie nad tým, že miera zosúladenia pozícií v oblasti spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky vrátane sankcií a boja proti obchádzaniu sankcií sa ešte zhoršila a klesla na historicky nízku úroveň 5 %, čo je najnižšia miera spomedzi prístupových krajín; pripomína, že kandidátske krajiny EÚ sú povinné postupne sa prispôsobiť spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politike Európskej únie a dodržiavať medzinárodné právo; vyjadruje poľutovanie nad tým, že Turecko v tejto súvislosti nepodniklo žiadne kroky, a to najmä tým, že sa nepripojilo k sankciám EÚ voči Rusku, a že v mnohých oblastiach spoločného záujmu sa zahraničné politiky EÚ a Turecka znepokojivo rozchádzajú; naliehavo vyzýva Turecko, aby sa pripojilo k sankciám EÚ voči Rusku vrátane opatrení proti obchádzaniu, aby ich v plnej miere vykonávalo a aby úzko spolupracovalo s vyslancom pre sankcie EÚ;
43. zdôrazňuje význam posilnenia spolupráce medzi EÚ a Tureckom v otázkach globálnej bezpečnosti, najmä vzhľadom na meniace sa geopolitické prostredie a potenciálne zmeny zahraničnej politiky USA; vyjadruje opatrnú nádej, že nedávna neformálna angažovanosť, napríklad účasť tureckého ministra zahraničných vecí na neformálnom zasadnutí ministrov zahraničných vecí EÚ v roku 2024, môže byť impulzom pre lepšie vzťahy; uznáva kľúčovú úlohu Turecka ako spojenca v NATO a víta rozhodnutie tureckého parlamentu ratifikovať vstup Švédska do NATO v januári 2024; v tejto súvislosti pripomína, že Turecko nesie kľúčovú zodpovednosť za podporu stability na regionálnej aj celosvetovej úrovni a očakáva sa od neho, že bude konať v súlade so svojimi záväzkami voči NATO, najmä vzhľadom na súčasné geopolitické otrasy; podporuje konštruktívne zapojenie sa do štruktúrovaného a častejšieho politického dialógu o zahraničnej, bezpečnostnej a obrannej politike s cieľom usilovať sa o spoluprácu v oblasti spoločných záujmov a zároveň pracovať na znižovaní rozdielov, najmä pokiaľ ide o odstraňovanie pretrvávajúcich prekážok, ktoré bránia posilneniu skutočných vzťahov medzi EÚ a NATO, vrátane nadobudnutia systému protivzdušnej obrany S-400 z Ruska; je naďalej naliežite znepokojený tým, že Turecko naďalej vylučuje členský štát zo spolupráce s NATO;
44. víta dlhodobú pozíciu Turecka v prospech dvojštátneho riešenia izraelsko-palestínskeho konfliktu, jeho výzvy na prímerie vo vojne medzi Izraelom a Hamásom a jeho pokračujúce úsilie o dodávanie humanitárnej pomoci do Gazy počas celého trvania konfliktu; zároveň vyjadruje hlboké poľutovanie nad tým, že turecké orgány vrátane prezidenta aktívne podporujú teroristickú skupinu Hamás, ktorá je na zozname EÚ, a nad ich postojom k útoku na Izrael zo 7. októbra 2023, ktorý turecká vláda neodsúdila; poukazuje na to, že otvorená podpora Turecka Hamásu a jeho odmietnutie označiť ho za teroristickú organizáciu nie sú v súlade so zahraničnou a bezpečnostnou politikou EÚ; preto vyzýva na revíziu tohto stanoviska;
45. so znepokojením konštatuje, že Turecko požiadalo o členstvo v skupine BRICS+ a bol mu bol ponúknutý štatút „partnerskej krajiny“, a to isté zvažuje v prípade Šanghajskej organizácie pre spoluprácu (SCO), kde má štatút partnera v dialógu; vyjadruje vážne znepokojenie nad rastúcim záujmom Turecka o alternatívny rámec partnerstva, ktorý je zásadne nezlučiteľný s procesom pristúpenia k EÚ; trvá na tom, že nové postavenie Turecka ako partnerskej krajiny skupiny BRICS nesmie ovplyvniť zodpovednosť Turecka v rámci NATO; konštatuje, že Turecko rozvíja formáty spolupráce, partnerstvá a regionálne aliancie mimo EÚ; je znepokojený tendenciou Turecka využívať tento viacsmerný prístup na presadzovanie svojich záujmov bez toho, aby sa zaviazalo k plnohodnotnej spolupráci s niektorou z týchto aliancií;
46. je naďalej znepokojený tým, že turecká vláda využíva tureckú diaspóru ako nástroj na príležitostné zasahovanie do vnútorných politík členských štátov EÚ;

Sociálno-ekonomické reformy a reformy v oblasti udržateľnosti

47. víta návrat Turecka k tradičnejšej hospodárskej a menovej politike pri súčasnom zachovaní silného rastu a mierneho rozpočtového deficitu; vyjadruje však poľutovanie nad tým, že súvisiace náklady opäť znášajú občania vo forme vyšších úrokových sadzieb; zdôrazňuje, že sa zvýšila sociálna zraniteľnosť, najmä medzi deťmi a staršími ľuďmi, a to najmä v dôsledku absencie komplexnej stratégie znižovania chudoby a príjmových nerovností; zdôrazňuje, že je potrebné, aby turecké orgány zaviedli komplexné opatrenia v oblasti sociálnej ochrany, posilnili práva na kolektívne vyjednávanie a zabezpečili, aby sa v rámci hospodárskych reforiem uprednostňovalo znižovanie nerovnosti a vytváranie dôstojných pracovných príležitostí;

48. vyjadruje poľutovanie nad skutočnosťou, že napriek pokroku v hospodárskej a menovej politike iné opatrenia tureckej vlády, ktoré majú vplyv na právny štát, naďalej oslabujú základné zásady, ako je právna istota, čo má negatívny vplyv na potenciálnu schopnosť Turecka prijímať investície; víta odstránenie Turecka zo sivého zoznamu Finančnej akčnej skupiny (FATF) v júni 2024 v nadväznosti na významný pokrok, ktorý dosiahlo pri zlepšovaní svojho režimu boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu;
49. víta zvýšenú investičnú činnosť Turecka v odvetví zelenej energie a vyzýva Turecko, aby naďalej zlepšovalo zlučiteľnosť svojej energetickej politiky s *acquis* EÚ a využívalo obrovský potenciál Turecka, pokiaľ ide o energiu z obnoviteľných zdrojov; vyjadruje znepokojenie nad nedostatkom výrazného pokroku v oblasti opatrení v oblasti klímy, najmä z dôvodu neexistencie komplexného právneho predpisu v oblasti klímy, vnútroštátneho systému obchodovania s emisiami a dlhodobej stratégie nízkoemisného rozvoja, čo oslabuje jeho cieľ klimatickej neutrality do roku 2053; zdôrazňuje potrebu stabilného právneho rámca a prísnejších mechanizmov presadzovania na ochranu environmentálnych a prírodných zdrojov; naliehavo vyzýva Turecko, aby zosúladiť svoje politiky v oblasti životného prostredia s *acquis* EÚ vrátane rešpektovania prirodzených biotopov pri vykonávaní ťažobných projektov, a zdôrazňuje význam dodržiavania Aarhuského dohovoru zo strany Turecka; oceňuje prácu obhajcov environmentálnych práv v Turecku a varuje pred katastrofálnym vplyvom rozsiahlych vládnych projektov, ako je rozšírenie činností ťažby medi vo vrchu Ida (Kaz Daglari), na životné prostredie;
50. zdôrazňuje skutočnosť, že Turecko podniklo kroky na diverzifikáciu dodávok energie a zvýšenie svojho podielu energie z obnoviteľných zdrojov; konštatuje, že krajina je siedmym najväčším trhom skvapalneného zemného plynu, a vyzdvihuje jej potenciál ako regionálneho energetického uzla; berie na vedomie, že Turecko sa prihlásilo ku globálnym cieľom v oblasti energetickej účinnosti a kapacity obnoviteľných zdrojov energie do roku 2030; vyzýva Komisiu, aby zohľadnila potenciál Turecka ako regionálneho energetického centra v iniciatívach na zvýšenie inštalovanej kapacity obnoviteľných zdrojov energie v stredomorskom regióne a pri rozvoji nového paktu pre Stredozemie, a vyzýva, aby sa spolupráca v oblasti energetiky stala súčasťou spoločného programu;
51. konštatuje určité zlepšenie podmienok na trhu práce a poukazuje na niekoľko nevyriešených zásadných výziev, ako je neformálne zamestnanie, rodové rozdiely a príjmová nerovnosť; vyjadruje obavy v súvislosti s nízkou mierou kolektívneho vyjednávania a nedostatočným uznaním odborových práv niektorých zamestnancov verejného sektora; domnieva sa, že je potrebné vyvinúť väčšie úsilie na posilnenie mechanizmov sociálneho dialógu a riešenie nových výziev v oblasti bezpečnosti pri práci; pripomína, že sloboda združovania v odboroch a sociálny dialóg majú zásadný význam pre rozvoj a prosperitu pluralitnej spoločnosti; v tejto súvislosti vyjadruje poľutovanie nad nedávnym zadržaním odborárov vrátane podpredsedu konfederácie DISK a predsedu odborového zväzu Genel-İş Remziho Çalişkana, ktorý bol po mesiaci vo väzení prepustený, predsedu mersinskej pobočky odborového zväzu Genel-İş Kemala Göksoyho, ktorý zostáva vo väzení, a predsedu odborového zväzu textilného priemyslu BİRTEK SEN Mehmeta Türkmena, ktorý bol zadržaný 14. februára 2025;

Širšie vzťahy medzi EÚ a Tureckom

52. opakuje svoje pevné presvedčenie, že okrem v súčasnosti zmrazeného prístupového procesu je Turecko krajinou strategického významu, kľúčovým partnerom pre stabilitu širšieho regiónu a zohráva dôležitú úlohu pri riešení bezpečnostných výziev, riadení migrácie, boji proti terorizmu a energetickej bezpečnosti; zdôrazňuje význam udržiavania konštruktívneho dialógu a prehlbovania spolupráce v oblastiach spoločného strategického záujmu; poukazuje na niekoľko oblastí politiky pre budúce zapojenie, či už ide napríklad o zelenú transformáciu, obchod, energetiku, zmodernizovanú colnú úniu a liberalizáciu vízového režimu; pripomína však, že úpadok demokracie a nesúlady so SZBP neprispievajú k významnému pokroku v tejto oblasti; opätovne potvrdzuje, že EÚ je odhodlaná pestovať čo najlepšie vzťahy s Tureckom na základe dialógu, rešpektu a vzájomnej dôvery v súlade s medzinárodným právom a dobrými susedskými vzťahmi;
53. zdôrazňuje, že je dôležité podporovať hlbšie partnerstvo vo všetkých hospodárskych odvetviach v prospech EÚ, všetkých jej členských štátov a Turecka; poukazuje najmä na význam spolupráce okrem iného v oblasti energetiky, inovácií, umelej inteligencie, zdravia, bezpečnosti a riadenia migrácie; v tejto súvislosti poznamenáva, že nedávno sa uskutočnili rôzne dialógy na vysokej úrovni vrátane dialógu na vysokej úrovni o obchode a dialógu na vysokej úrovni o hospodárstve, ktoré vníma ako kroky smerom k pragmatickým formám spolupráce v oblastiach spoločného významu; opätovne vyzýva na obnovenie všetkých príslušných dialógov na vysokej úrovni a na vytvorenie štruktúrovaných dialógov na vysokej úrovni o odvetvovej spolupráci s cieľom riešiť spoločné výzvy a preskúmať možnosti pod podmienkou, že takáto spolupráca musí ísť ruka v ruke s jasnou a konzistentnou podmienkou založenou na dodržiavaní demokratických zásad, právneho štátu a základných práv, ako sa už zdôraznilo v tomto uznesení;

54. je pripravený podporiť modernejšiu colnú úniu so širším, vzájomne prospešným rozsahom pôsobnosti, ktorá by mohla zahŕňať širokú škálu oblastí spoločného záujmu vrátane digitalizácie, zosúladenia so Zelenou dohodou v súvislosti s politikami v oblasti zelenej energie, verejného obstarávania, záväzkov v oblasti udržateľného rozvoja a náležitej starostlivosti, čo by prispelo k hospodárskej bezpečnosti oboch strán; podporuje, aby túto modernejšiu colnú úniu sprevádzal účinný a efektívny mechanizmus urovnávania sporov; zdôrazňuje skutočnosť, že súhlas Európskeho parlamentu na konci procesu si vyžaduje, aby takáto modernizácia bola založená na prísnej podmienenosti týkajúcej sa ľudských práv a základných slobôd, dodržiavania medzinárodného práva a dobrých susedských vzťahov vrátane plného vykonávania dodatkového protokolu o rozšírení Ankarskej dohody zo strany Turecka na všetky členské štáty bez výnimky a nediskriminačným spôsobom;
55. s hlbokým poľutovaním konštatuje, že Turecko nedosiahlo žiadny pokrok pri plnení požadovaných kritérií na liberalizáciu vízového režimu; opakuje svoju ochotu začať proces liberalizácie vízového režimu, hneď ako turecké orgány v plnej miere splnia šesť jasných zostávajúcich kritérií nediskriminačným spôsobom voči všetkým členským štátom EÚ a zároveň sa zosúladiť s vízovou politikou EÚ; vyjadruje poľutovanie nad tým, že tureckí občania čelia problémom so žiadosťami o víza/prihláškami pre členské štáty EÚ z dôvodu výrazného nárastu dopytu a obáv zo zneužívania systému; uznáva však politický záväzok zlepšiť prístup k vízom a vyzýva na zintenzívnenie úsilia oboch strán o riešenie zostávajúcich technických a administratívnych prekážok; vyzýva členské štáty EÚ, aby zvýšili zdroje vyčlenené na túto oblasť; podporuje opatrenia na zjednodušenie vízového režimu, najmä pokiaľ ide o podnikateľské činnosti a študentov v rámci programu Erasmus; vyjadruje hlboké poľutovanie nad neustálymi pokusmi tureckých orgánov obviňovať EÚ z toho, že v tejto oblasti nedosiahla pokrok, hoci neprijali žiadne potrebné kroky na splnenie zostávajúcich kritérií; pripomína Turecku, že nedostatočný hmatateľný a súhrnný pokrok, pokiaľ ide o nesplnené podmienky, má priamy vplyv na podnikateľské činnosti a študentov v rámci programu Erasmus; oceňuje neoceniteľný prínos výmenných pobytov v rámci programu Erasmus+ pri poskytovaní bohatých medzikultúrnych vzdelávacích príležitostí; vyjadruje však poľutovanie nad nedostatočným dohľadom Komisie, čoho príkladom je partnerstvo Erasmus s Islamskou vedeckou a technologickou univerzitou v Gaziantepe, ktorej vedenie verejne vyjadrilo podporu teroristických činov; vyzýva Komisiu na zabezpečenie toho, aby partnerské univerzity dodržiavali Chartu základných práv EÚ tým, že bude vykonávať overovanie *ex ante* a pravidelné kontroly;

Napredovanie v oblasti vzťahov medzi EÚ a Tureckom

56. vzhľadom na uvedené skutočnosti sa domnieva, že turecká vláda neprijala potrebné opatrenia na riešenie existujúcich základných demokratických nedostatkov v krajine, a preto opakuje svoj názor, že proces pristúpenia Turecka k EÚ nemožno za súčasných okolností obnoviť, a to napriek demokratickým a proeurópskym aspiráciám veľkej časti tureckej spoločnosti; pripomína, že tak ako v prípade akejkoľvek inej kandidátskej krajiny, prístupový proces je podmienený úplným splnením kodanských kritérií a normalizáciou vzťahov so všetkými členskými štátmi EÚ;
57. naliehavo žiada tureckú vládu a inštitúcie a členské štáty EÚ, aby nad rámec v súčasnosti zmrazeného prístupového procesu pokračovali v práci na základe príslušných záverov Rady a Európskej rady a stanovených podmienok na užšom, dynamickejšom a strategickejšom partnerstve s osobitným dôrazom na opatrenia v oblasti klímy, energetickej bezpečnosti, spoluprácu v oblasti boja proti terorizmu a regionálnu stabilitu; trvá na tom, že je potrebné začať proces úvah o tom, ako môže tento nový konštruktívny a progresívny rámec pre vzťahy medzi EÚ a Tureckom zahŕňať záujmy všetkých zúčastnených strán, napríklad modernizáciou a posilnením súčasnej dohody o pridružení; zdôrazňuje, že takýto pozitívny proces musí byť založený na hmatateľnom pokroku v Turecku, pokiaľ ide o zosúladenie SZBP, demokraciu, právny štát a dodržiavanie základných hodnôt, a musí tomuto pokroku zodpovedať;
58. považuje spoločné oznámenie z 29. novembra 2023 o súčasnom stave vzťahov medzi EÚ a Tureckom za dobrý základ, na ktorom možno napredovať v celkových vzťahoch medzi EÚ a Tureckom; vyjadruje poľutovanie nad tým, že Rada doteraz toto spoločné oznámenie jasne politicky neschválila; opakuje, že uznanie všetkých členských štátov EÚ je nevyhnutnou súčasťou každej dohody medzi EÚ a Tureckom; zdôrazňuje, že konštruktívna angažovanosť Turecka, a to aj v súvislosti s cyperským problémom, je naďalej kľúčom k pokroku v užšej spolupráci medzi EÚ a Tureckom;
59. upozorňuje však, že ďalší posun tureckých orgánov smerom k autoritárstvu, ktorého sme svedkami v poslednom čase, bude mať v konečnom dôsledku vážny vplyv na všetky rozmery vzťahov medzi EÚ a Tureckom vrátane obchodnej a bezpečnostnej spolupráce, pretože bráni potrebnej dôvere a spoľahlivosti medzi partnermi a znepriateli obe strany na súčasnej geopolitickej scéne;

60. naďalej uznáva a oceňuje demokratické a proeurópske ambície väčšiny tureckej spoločnosti (najmä tureckej mládeže), ktorú EÚ neopustí; domnieva sa, že tieto ambície sú hlavným dôvodom, prečo prístupový proces Turecka stále pokračuje; vyzýva preto Komisiu, aby zachovala a zvýšila svoju politickú a finančnú podporu dynamickej a prodemokratickej občianskej spoločnosti v Turecku, ktorej úsilie môže prispieť k vzniku politickej vôle potrebnej na prehĺbenie vzťahov medzi EÚ a Tureckom; zdôrazňuje však, že obnovenie prístupového procesu závisí od neochvejnej politickej vôle tureckých orgánov a spoločnosti stať sa plnohodnotnou demokraciou, čo im však EÚ nemôže vnútiť;
61. opakuje svoju požiadavku posilniť a prehĺbiť vzájomné poznanie a porozumenie medzi našimi spoločnosťami, podporovať kultúrny rast, sociálno-kultúrne výmeny a bojovať proti všetkým prejavom sociálnych, náboženských, etnických alebo kultúrnych predsudkov; nabáda Turecko a EÚ, aby presadzovali spoločné hodnoty, najmä podporou mladých ľudí; opakuje svoje maximálne odhodlanie zachovať a zvýšiť podporu nezávislej občianskej spoločnosti v Turecku;

◦
◦ ◦

62. poveruje svoju predsedníčku, aby postúpila toto uznesenie predsedovi Európskej rady, Rade a Komisii; žiada, aby sa toto uznesenie preložilo do turečtiny a postúpilo prezidentovi, vláde a parlamentu Tureckej republiky.
